

Biblioteka

IN

Urednik

Anja Marković

Naslov originala

Hande Altayli

KAHPERENGI

© Hande Altayli

© Kalem Literary Agency

© Ovog izdanja dela i prevoda DERETA doo

HANDE ALTAJLI

Bezobrazno smeđe

Prevod s turskog
Ljubica Milutinović

Beograd
2015.
DERETA

Jedan

Istanbul, 2006. godina

*...Dve jarebice pevaju na steni,
Ne pevajte, jarebice, imam puno muka svojih...*

Nerviralo je što jednostavno nije mogla da se otarasi pesme koju je u sebi neprekidno ponavljala, uprkos višesatnoj elektronskoj muzici. Njen mozak je pravio svoju muziku i svaki zvuk koji je dolazio spolja menjao u tutnjanje, zveku, pištanje, brujanje i zujanje. Jedan isti ritam, koji se prolamao iz jakih zvučnika, pulsirao je u Narininom stomaku, rukama, jadnim plućima i jetri, ali nikako nije mogao da obuzme uši. Možda se tako osećala zbog teškog umora ili alkohola koji je tekao njenim venama. Nije znala koje je doba noći. Koliko je sati bila u ovoj kući, koliko je čaša popila, kakva je to trešteća muzika, o čemu pričaju ljudi oko nje, kada je obukla crvenu mini haljinu, ko je sa kim spavao, dan, mesec, godinu... Mozak joj je bio u blokadi zbog nejasnih misli i tajanstvenih slika. Njene su staklaste oči gledale a nisu videle; nije ništa čula i neko vreme nije bila sposobna da priča. Senke četrdesetak ljudi kretale su

se po velikoj dnevnoj sobi sa visokim plafonom. Četrdeset usta je vikalo da stiša muziku jer su ljudi još uvek imali šta da pričaju u to doba... Kako je sjaj šminke odavno nestao, maskiranje mana umornih lica prepušteno je prigušenom svetlu i dimu cigareta koji se zadržavao kao oblak u vazduhu. Oči više nisu uspevale da se usresrede, a dokon smeh nije imao drugog smisla osim poziva za parenje.

Gaje, Memo, Jonka i Burak pušili su na vratima dugog, uskog balkona dnevne sobe. Oni su bili domaćicini, tj. Denizini prisni, dugogodišnji prijatelji i redovni gosti na tim žurkama. Dve devojke igrale su direktno ispred njih. Kada je jedna pustila kosu i počela da je trese uz muziku, Narin je izgledalo kao da se ceo svet slio u tu kosu i da se sve na svetlu trese, i skrenula je pogled. Konobari su pokušavali da pokupe prazne čaše i pune pepeljare, pijani su gurali DJ-a u stranu želeći da puštaju svoju muziku, oni iscrpljeni su se izvalili na sofama i foteljama, bez namere da odu kući, mnoštvo poznatih i nepoznatih... U ćošku blizu ulaza, čuveni TV voditelj strasno je ljubio devojku za koju je do pre samo minut tvrdio da mu je najbolja prijateljica. Njegove ruke delovale su prilično udobno smeštene na njenim grudima. Narin je gledala unaokolo ne shvatajući ništa, nije bila iznenađena. Na kraju krajeva, da je bila u stanju da bude iznenađena, to bi bilo zbog dvoje agenata za odnose sa javnošću, koji su pre dve godine imali buran razvod, a sada sedeli zagrljeni naspram nje. Odavno je naučila da živi u svetu u kojem je sve moguće.

Očima je tražila Deniz, ali nije mogla da je nađe. Deniz, Narinine najbolje drugarice i domaćice žurke, nije bilo nigde. Naravno, to je možda bilo zbog toga što Narin nije videla dalje od svog nosa. Sipala je još malo vodke u

čašu i odlelujala od dugačkog stola koji je bio pretvoren u bar. Možda bi se i iznervirala da je primetila da je sto, koji je Deniz pre samo dve nedelje platila čitavo bogatstvo, bio lepljiv od prosutih pića, ali bila joj je potrebna sva koncentracija da hoda a da ne padne. U svakom slučaju, svaki sto kod Deniz, prošao bi baš tako. Isto pravilo važilo je za sav nameštaj i stvari koje su imale sreću ili nesreću da uđu u tu kuću. Nisu bile predodređene za vesele porodične doručke, jednolične večere ili prijatne razgovore koji su se završavali u razumno doba. Delile su sudbinu barskih stolica. Beskrajne žurke, stalna muzika, pića, cigarete itd, itd... A nakon zabrane pušenja, barovi bi se mogli smatrati sterilnim u odnosu na ovu kuću.

Dve velike sofe odgurane su uza zid i tri mala barska stola postavljena su u taj prostor kako bi se gostima olakšalo da piju i ćaskaju. Narin je opet sela na sofu i odlučivši da je pravi trenutak da prekrši pravila žurke, izula štikle i ispružila noge na stočiću za kafu. Znala je da Deniz ne bi imala ništa protiv, ne bi ni primetila. Naslonila je glavu koja ju je žigala na sofu i zatvorila oči, ignorišući visoko zadignutu crvenu mini haljinu. Muzika i pokreti ljudi koji nisu bili ništa manje pijani od nje, izazivali su joj mučninu. Pokušala je da diše duboko, ali ovog puta joj je dim ispunio pluća i izazvao još veću mučninu. Mogla bi da ode u toalet i povraća, ali nije imala snage za to. Morala bi da ustane, ode u toalet, povraća, opere ruke i umije se... Kakvo cimanje! Pokušala je da smiri stomak zavalivši se, ali nije uspela. Kada jednom uhvati ta bolesna mučnina, ne pušta tako lako. Baš kad je došlo do toga da će da se onesvesti, mozak je nekim čudom ponovo počeo da funkcionise i preuzimajući kontrolu, dao samouverenu naredbu:

„Diži se! Diži se i idi pravo u toalet! Inače ćeš uskoro sve da usvinjiš.” Pokazujući neverovatan napor za nekoga u njenoj situaciji, skinula je svoje vitke noge sa stočića za kafu i viknula kovrdžavom mladiću koji se spremao da sedne pored nje: „Podignite me!”. Mladić, koji ništa nije čuo od buke, nagnuo se i viknuo joj na uvo: „Šta si rekla?” Kada je Narin pokušala da ustane držeći se za ručku sofe, kovrdžavi je konačno razumeo i držeći je za ruku, pomogao joj da ustane. Pošto je bila sigurna da može da održi ravnotežu, pokušala je da obuče cipele sa druge strane stola, ali jednostavno nije mogla da stavi stopala na pravo mesto i ugura ih. Kovrdžavi je viknuo pravo u njeno uvo: „Nema veze!”, i Narin je priznala da je u pravu. Na kraju krajeva, čak i da je uspela da obuče te štikle, nije bila sigurna da bi mogla da održi ravnotežu.

Dok je bosonoga nestabilno krivudala u pravcu toaleta, nije primetila da su se ulazna vrata otvorila i da je dvoje ljudi ušlo. Videla je samo jednu osobu. Samo se ukopala u mestu i zijala u tog čoveka. Nije mogla da se seti otkud ga zna, ali bila je sigurna da ga zna. Pogled ka njemu je prouzrokovao da joj mozak, utrnuo od pića, postane zbunjen; bol joj je presekao srce i stomak. „Ko je on? Ko je on? Ko je on?” Pitanje se od ponavljanja zaglavilo u njenoj glavi. Nije znala, niti je znala zbog čega joj oči suze niti zašto je, dok ga je posmatrala, pokrila usta rukama kao da je htela da priguši vrisak. Htela je da se pobuni kada se Deniz iznenada pojavila iza nje i počela da je povlači prema vratima, ali nije imala snage da se opire pa je dozvolila svojoj prijateljici da je vuče kao grančicu koju nosi struja. Dok je Deniz uzbuđeno išla prema pridošlicama, vikala je glasom koji je bio i veseo i ljut:

„Konačno ste uspeli da stignete. Jesi li svesna koliko je sati? Došli ste baš kad svi ostali idu.”

Napravile su sebi prolaz gurajući u stranu par pijanih ljudi ispred sebe i stigle do vrata. Do tog trenutka, Narin nije videla da taj čovek drži devojkicu za ruku, a da je devojkica Irmak. Dok je Deniz grlila svoju sestru, on je gledao u Narin. Direktnim, bezizražajnim, stranim očima iz kojih je izbijala hladnoća ulice... Njegovo lice nije odavalo utisak da poznaje ovu mladu ženu, ali su Narin njegove smeđe oči, koščata faca i prave obrve bile poznate kao sopstvene.

Irmak se izmigoljila iz sestrinog naručja, zagrlila Narin i počela da se žali. „O, Narin, hajde molim te, kaži joj da prekine!” Narin se činilo da joj je glas cvrkutaviji nego obično. „Kao da smo namerno hteli da zakasnimo. Treba da si zahvalna što smo došli. Let je kasnio dva sata, a onda su naši koferi odbili da se pojave. Otišli smo kući, presvukli se i dojurili ovamo. Ali moja draga sestra i dalje kuka umesto da je zadovoljna što smo se potrudili da dođemo ovako kasno.”

Kada je videla da Narin samo stoji bez ikakve reakcije, okrenula se čoveku pored sebe i smejući se rekla: „Ovo je Narin! Denizina najbolje drugarica. Ali, sad je odvaljena pa ne može da razume o čemu pričamo.”

„Ne ponašaj se prema mojoj drugarici kao da je pijana, razume sve što govoriš, zar ne, Nar?” rekla je Deniz dok je nameštala Narininu crnu, kratku kosu koja joj je pala preko lica. „Vidi, bila si radoznala ko je Irmakin dečko, pa evo, došao je.”

Narin je, teturajući se, zakoračila prema njemu i pružila ruku.

„Ćao, ja sam Narin.” Glas joj je bio toliko nerazgovetan da je Deniz morala da ponovi: „Narin!”

„Ja sam Firat!”, rekao je i brzim refleksom uhvatio Narin koja se zamalo prevrnula postrance. „Ok, uhvatio sam te, da li si dobro?”

„Dobro sam... dobro sam...” promrmjlala je Narin i kao da je želela da to i dokaže, osmehnula se Firatu koji je čvrsto uhvatio oko struka. A nakon toga se, pred zapanjenim pogledima prisutnih, ispo vraćala na njegovu snežno belu košulju.

Jaslihan, 1986.

U gradu Jaslihanu od dvadeset pet hiljada stanovnika, kvart Murateli ležao je na planinama i bio je podeľjen prašnjavim, zemľjanim putem. Dok su nemirni stanovnici romskog gornjeg Muratelija vodili svoje vesele, svađalačke, bučne živote u kućama pored planina, ljudi donjeg Muratelija živeli su jednolično u delu bliže gradu. Zbog toga što ni oni iz elektrodistribucije ni policija nisu imali hrabrosti da idu u gornji Murateli, njegovi žitelji nisu plaćali struju; a zbog toga što su stanovnici donjeg Muratelija mislili da zapravo oni plaćaju te račune, bili su jako ljuti. Nekoliko puta su se samo zbog toga posvađali, ali sve bi se, ipak, sredilo pre nego što su stvari izmakle kontroli. Svi su znali da bi potpirivanje neprijateljstva značilo da neko mora da ode, a ljudi koji su živeli u Murateliju nisu imali gde. Zbog toga se stalno dešavala ista stvar: besneli su i vikali, a onda bi rekli: „O Bože...” i

nastavili sa životom. Od tada skoro da nije bilo netrpeljivosti među njima, osim mladih koji bi se ponekad pobili oko devojaka ili dece koja bi se posvađala oko lopte. Ali, ne bi se baš moglo reći da su bili u komšijskim odnosima. Po starijima, Murateli je dugovao svoj mir činjenici da su se stanovnici obe strane držali dalje jedni od drugih. To je bio najsiromašniji kvart Jaslihana. Cigani, sezonski radnici, ljudi koji su zaglibili, oni koji nikada nisu ugledali svetlost dana, besposličari i nesrećnici bili su odvojeni jedni od drugih tankom linijom, a od drugih kvartova Jaslihana debljom. Jednospratne ili dvospratne kuće sa oljuštenim malterom, gole ulice sa ponekim drvetom, neuhranjena, mršava deca koja u čoporima jurcaju tamo-vamo i majke, koje su večito sa cigarom u ustima nagnute do pola prozora, i viču.

Svaki kamen u kvartu prožimala je ravnodušnost ljudi koji se trude samo da životare i koje je odavno napustila nada da će postati neko i nešto. Buka siromaštva i galama bede mešale su se po uličicama. Ljudi koji su tu rođeni, nisu se bunili protiv sudbine jer su bili sigurni da nemaju izgleda za nešto bolje. Oni koji su došli kasnije, zaklinjali su se da će najbrže što mogu pobeći iz te rupe, ali nisu uspevali da održe svoju zakletvu. Polako bi se mirili sa sudbinom i to bi podmuklo rasturalo svaku kost u njihovom telu, te bi ubrzo postajali deo Muratelija. Pripadali bi mestu u kome su živeli isto koliko i kamen na putu i grana na drvetu.

Kada je Narin zakoračila u ulicu, razvlačeći žvaku u srednjoškolskoj teget uniformi koja joj je bila do članaka, jer ju je nekad nosila komšijina krupna ćerka, nekoliko puta je prevrnula žvaku u ustima, da bi je potom pljunula

ispred vrata prve kuće. Volela je to da radi jer je hroma žena koja je tu živela, pre dve godine izmlatila Narin po glavi zato što se kačila za grane mušmule koje su iz njenog dvorišta visile ka ulici. Od tog incidenta, nikada nije prošla pored ženine kuće a da nešto nije uradila. Ubacivala joj je kroz prozor leševe malih životinja, razmazivala na vrata konjsku balegu sa puta, pljuvala na prozore, a kada nije mogla da nađe ništa drugo, bacila bi žvaku tačno ispred praga tako da se zalepi ženi za nogu.

Tog dana, um joj bio potpuno zaokupljen pakostima koje je nameravala da priredi ovoj ženi, tako da nije odmah primetila dešavanja ispred svoje kuće. Da nije čula vriske iz komšiluka, ne bi podigla glavu i pogledala dalje niz ulicu. Prvo što je videla bio je njen otac kako puši sedeći na stolici ispred vrata. U stvari, gde god da je pogledala, uvek bi on bio prva stvar koju bi videla. Zbog njegovog krupnog tela i zbog toga što baš nije želela da ga vidi, prosto bi joj se pojavio pred očima. Prisustvo Riđeg Redžepa uvek je bilo znak za opasnost. Imao je jedinstvenu sposobnost da stvori atmosferu propasti gde god da je. Njena sestra Šadije brisala je suze naslanjajući se na zid njihove kuće, a brat Mehmet je čučao pored igrajući se sa štapom u ruci. Dok je Narin škiljila i pokušavala da pogodi šta se desilo, zaboravila je da pljune žvaku. Žene iz komšiluka ulazile su i izlazile iz kuće, neke od njih su psovale njenog oca dok su prolazile, ali Riđi Redžep nije uopšte mario. Uvlačio je duboko dim iz cigarete i gledao u prazno. Niko nije ni pogledao u Narin dok je uplašeno ulazila u kuću sitnim koracima i uvukla se unutra kao duh.

Sedam žena, sve komšinice, kreštalo je u glas u njihovom dugačkom, uskom, malom dvorištu. Narin je prvo

videla Umuhan koja je pokušavala da sipa vodu sa pumpe. Kupala se u znoju. Ko zna koliko puta je pumpala. „Ne ulazi, devojko! Idi napolje i ostani sa bratom i sestrom!” rekla je brišući znoj krajem svoje marame. Baš kad je delovalo da će Narin da se povuče, jedna od žena je skočila i čvrsto je zgrabila za ruku. „Dođi, devojko, dođi da vidiš šta je onaj kućkin sin od tvog oca uradio tvojoj majci! Dođi da vidiš kako je ta bitanga, to odvratno kopile napalo tvoju jadnu majku!”

Jezik žena iz Donjeg, koje nisu želele da se njihova deca igraju sa prostom decom Gornjeg Muratelija, ne bi se mogao smatrati naročito čednim. Jednom isprovocirane, počele bi da ređaju najgore psovke kao iz mitraljeza. U poređenju sa njima, muževi su im delovali prilično mlako. Samo Umuhan Narin nikada nije čula da koristi ružne reči.

„Ali gde mi je majka?“, pitala je.

„Tamo leži, idi i pogledaj!“, rekla je žena pokazujući unutra.

Imali su samo dve sobe, malu i još manju. Kupatilo im je bio orman u maloj sobi, koja je služila kao dnevna, i svo petoro bi se tu stisli zbog toga što je zimi peć bila samo u njoj. Klozet je bio na kraju dvorišta, a drva su bila naslagana odmah pored. Svi bi odahnuli kada bi se deca tokom leta vratila u još manju sobu da tamo spavaju. Narin je provirila unutra i odmah prepoznala majčinu flanelsku, braon haljinu. Bila je ispružena na kauču i konstantno ječala. Od jedne glave kao da su postale dve a lice joj je bilo takođe otečeno do neprepoznatljivosti. Nije imala nijedan zub u ustima ni sjaj u očima. Narin nikako ne bi mogla da poveruje da je to njena majka da nije videla koščatu, crnomanjastu ruku kako visi sa jedne strane; mislila bi da je

neko obukao majčinu haljinu i legao. Još nije bila svesna da ljudsko lice može da poprimi hiljadu oblika.

Prolazeći pored žena koje su stajale blizu majke, uhvatila se za kauč i uplašeno prošaputala: „Mama? Mama, da li ćeš umreti?”

Jedna od žena tresnula je devojčicu po glavi i viknula: „Šta to pričaš, devojko? Zaveži gubicu!” Bila je to žena pored čijih vrata je zaboravila da pljune žvaku i Narin je poludela kada ju je videla, ali pre nego što je mogla i da zine, grozna žena je uhvatila za ruku i izbacila u dvorište. Narin je ustala sa zemlje, obrisala tuniku, opsovala groznu ženu što joj je isprljala uniformu koju treba da nosi ko zna koliko godina, izašla iz dvorišta i čučnula ispred kapije pored očevih nogu.

Riđi Redžep, nije se ni pomerio ni pogledao svoju ćerku. Samo je ugasio cigaretu i zapalio drugu.

„Tata, ona grozna žena te je nazvala bitangom!” prošaputala je. Otac to nije ni čuo. „Grozna žena te je nazvala bitangom”, ponovila je Narin, ali rezultat je bio isti i Redžep je nastavio da sedi kao živi kamen. Narin je škiljila u oca. U poslednje vreme Riđi Redžep bio je veseliji nego ikada pre. Trljao je ruke čekajući nasledstvo od svog tasta koji je umro pre nekoliko nedelja; otvorio je veliku flašu rakije u čast očekivanom novcu i pozivao prijateljski komšije. Narin nije mogla da razume zašto sada sedi bez reči i zbog čega vidi bes u njegovim očima.

Ipak, Redžepova nevolja bila je veća od celog sveta. Ona svinja od njegovog tasta je pre nekoliko godina podelila imanje svojim sinovima; u kafiću je čuo da od svog tog novca, poseda i zemlje ništa neće pripasti njemu. Čim je to saznao, odjurio je u mlekaru do zetova i kako

ih tamo nije našao, odleteo je svojoj kući. A kako je jurio! Uleteo je unutra, zgrabio Crnu Hatidže, ženu legendarne ružnoće koju je svojevremeno oženio zbog novca, za njevu crnu kosu i tukao je na razne načine. Dok su se udarci, šamari, pesnice, nebo i zemlja isprevtali, sirota žena nije izustila ni glasa. U stvari, ljudi su čuli urlanje Riđeg Redžepa i došli, ne viku Hatidže. Prvo su žene uletele u kuću, ali nijedna od njih nije imala hrabrosti da stane na put Riđem Redžepu. Istom brzinom kojom su stigle, istrčale su na ulicu i vratile su se gurajući komšijsku lenju mladež ispred sebe. Snaga četiri ogromna mladića bila je taman dovoljna da zaustavi pobesnelog Redžepa. Mladići su ga jedva izvukli napolje, ključao je od besa, a žene su odnele na kauč izubijano telo Crne Hatidže.

„Daj mi cigaru, druže!” rekao je Redžep i nije izustio ništa drugo. Onda se sručio na stolicu ispred vrata i upeorio oči u daljinu koju niko živi ne bi mogao da vidi. Sa praga plavih vrata gledao je dalje od svoje sudbine. Gledao je u kamion koji nikada neće biti njegov i u kuću na brdu, u selu koju nikada neće sagraditi. Neće moći da ustane ujutru, istegli se u svojoj bašti i udahne dim cigarete gledajući u prostrano more maslina. Neće moći da stavi pare u džep i provede se u metropoli. Sudbina mu je pljunula u lice, vidiš! Kao ni ostali, neće moći da pobjegne iz ove rupe. Ovaj svet, na koji je došao kao nadničar, napustiće kao nadničar. Umreće pored Crne Hatidže a nije živeo srećan život. „Ako je umreti kraj, e pa onda sam ja mrtav”, mislio je u sebi. „Mrtav sam, ali ne pokopan.”

Mladići su Redžepu davali cigare ujedno stražareći da ne bi opet napao Hatidže. Za to vreme, Umuhan je bila ta koja je podigla utrnule Šadije i Mehmeta i isprskala im

lica vodom da ne bi pali u šok. Bili su šćućureni na kraju dvorišta. Kako je deci počela da se vraća boja u lice, gurnula ih je napolje: „Hajde, idite sada napolje i udahnite malo vazduha!” Ne znajući gde će, Mehmet i Šadije ostali su da čuče u dnu zida preko puta svog oca. Posle toga je Šadije počela da plače. Lila je suze tiho jecajući da je otac ne bi čuo i pobesneo. Da je bila na prepodnevnom časovima u školi i ona bi se, kao i Narin, tek sada vratila i ne bi videla pretučenu majku, niti bi čula zvuke prebijanja.

Narin je ustala, otišla do brata i sestre i dok je sedala pored Mehmeta pitala ga najtišim mogućim glasom: „Da li će mama da umre, abi?¹”

„Otkud ja znam da li će ona da umre ili ne...” brenuo se Mehmet, ali Narin nije odustala: „Šta se desilo? Zašto je tata tako jako tukao?”

„Zašto? Ujaci su nasledili sav novac, a nas bacili u staro gvožđe. Od sada nećemo imati ništa.”

„Kakav novac?”

„A koji može da bude, bre, nasledstvo! Nasledstvo od dede. Ujaci su sve oteli, nama nije ostalo ni pare!”

Narin je bila šokirana. Svima su oči bile uprte u to nasledstvo. Očeve, majčine, Mehmetove, Narinine, Šadije... Svi su bili iscrpljeni od čekanja tog novca. Ko zna koliko zima, leta, proleća, jeseni, koliko dana, koliko noći su čekali.

„Tata će znati kako da dođe do novca od ujaka!” rekla je Narin. Oči su joj se napunile suzama.

„Nije uspeo pa je pokušao da ubije mamu!”

„Znaće, znaće, tata je rešio da dođe do novca od ujaka. Umreće, ali neće dozvoliti da ga oni uzmu”, rekla je Narin

---

1 brate

i svojim prljavim rukama obrisala suze koje su joj tekle niz obraze. Mehmet se igrao sa štapom. Šadije je šmrcnula pet puta za redom.

Otac Crne Hatidže bio je bogat čovek. Najveća mlekarica Jaslihana bila je njegova. Imao je zemlju i gajeve maslina koje je kupio kada su još vredeli. Zbog toga je dao Ridem Redžepu svoju ćerku koju niko dvaput nije pogledao. U stvari, u to vreme Redžep je voleo drugu. Da nije bilo tog novca, zar bi ikada uzeo nemilu Crnu Hatidže? I dalje mu je bilo teško kada bi viđao svoju staru ljubav, ali više ništa nije mogao da učini.

Kada je otac Crne Hatidže udao ćerku, dao im je kuću u dobrom delu Jaslihana i poprilično novca. I zaposlio je zaludnog Redžepa u svojoj mlekari. Stiskajući zube, Redžep je uspeo da radi tamo samo šest meseci. Pod izgovorom da su ga šuraci maltretirali, posvađao se i napustio posao zalupivši velika, drvena vrata mlekare. On nije bio taj koji bi dozvolio da ga neko tretira loše, naročito ne ženina bezvredna braća... Kada je toga dana došao kući i prvi put pretukao Hatidže, ona nije izustila ni reči. Ni tog dana niti ikada... Bila je toliko srećna što je našla muža, a naročito što se udala za zgodnog čoveka kao što je Redžep da je čak bila spremna i da umre. Druge godine njihovog braka Riđi Redžep je potrošio sav novac koji su imali, a sredinom treće prodao je kuću koju je njegov tast kupio na Hatidžino ime. Prvo su iznajmljivali stan blizu prve kuće, no ubrzo su se našli u sirotinjskom kraju. Hatidže je bila veoma uznemirena, ali nije otvarala usta niti rekla ijednu reč svom mužu. Nikada nije bilo dovoljno novca za Redžepovo pijančenje, kockanje i kurvanje i njihova situacija je bivala sve gora iz dana u dan. Otac Crne

Hatidže im je i dalje pomagao, ali je davao taman toliko da ne budu gladni. U stvari, mogao je da im ne da ništa, ali je znao da će, ako totalno stegne kesu, Riđi Redžep izbaciti Hatidže iz kuće, zajedno sa decom. A znao je i da nikada neće biti dovoljno novca za Redžepa. Verovatno je iz tog razloga, pre nego što je umro, preneo sve što ima na svoja dva sina. Nije dao Redžepu ni cvonjka. „Vodićete računa o svojoj sestri”, rekao je sinovima i oni su klimali glavom. Crna Hatidže je verovatno mislila da hoće, jer čim je posle batina došla k sebi, rekla je: „Zovite moju braću!” Mislila je da će doći i da će se suprotstaviti Redžepu i zapretiti mu kada budu videli u kakvom im je stanju sestra. Ali, nisu došli. Obojica su znali da ovaj samo traži izgovor da im utraپی Hatidže i decu. Ako bi razumno stali pred Redžepa i zapretili mu rečima: „Odvešćemo sestru!” on bi rekao: „Molim vas, vodite je!” i još bi skakao od radosi. Ako bi rekli: „Razbićemo ti nos!” Redžep bi njima polomio noseve i još i ruke i noge. Zbog toga su sve to ignorisali i komšije su morale da odvedu Crnu Hatidže, koja je još uvek bila u bolovima, u bolnicu.

Doktor je zadržao u bolnici, gužva kod kuće se razišla, pala je noć i Redžep je ušao unutra i zatvorio vrata deci ispred nosa. Troje dece, kose boje peska i plavih očiju, ostalo je u dnu zida nasuprot kući, priljubivši se jedno uz drugo poput kučića. Da Umuhan nije došla i pokupila ih, ne bi bili u stanju da se sete da ustanu. Odvela ih je pored, u svoju prljavu, ružičasto obojenu kuću i stavila ispred njih pasulj i pilav. Dok su njih troje navalili na hranu kao gladni vukovi, Umuhan, njen muž i sinčić ćaskali su, šalili se i smejali. Narin je uznemirilo saznanje da srećni ljudi žive samo korak u desno od njihove kuće i izgubila je apetit.

Pitala se šta li njena majka radi potpuno sama u bolnici. Da li još uvek plače i stenje ili je bol uminuo? Narin bi se osetila loše kada god bi došla u Umuhaninu kuću. I sada je bilo tako. Ponekad bi iz svog dvorišta čula njihove glasove. Prolamanje Umuhaninog smeha i način na koji je volela svog sina govoreći mu veoma glasno: „Jagnje moje!” Iz te kuće se prelivalo veselje, pesme i balade, ali nikad nisu prelazili u njihovu. Kao da je Bog postavio ove dve kuće jednu pored druge za primere raja i pakla. Narin je vrlo rano videla i raj i pakao. Šta god govorili, znala je da su i jedno i drugo na ovom svetu. Jedno do drugog, rame uz rame...

Pogledala je u svoju sestru Šadije u čijim očima nikada nije manjkalo suza. Šadije je bila najmlađa; bila je četvrti razred osnovne škole, ali bi ljudi mislili da je najviše drugi. Jadna devojčica je jako plakala dok je punila usta velikim komadima hleba, jednim za drugim. Šadije se plašila svega. Mačaka, pasa, mrava, ptica, mraka, svetla, buke, tišine, bauka, vode, svoje majke, oca, brata... Najmanje se plašila Narin, ali kad bi Narin prevrnula očima, gledala bi gde da se sakrije. Međutim, godinu dana stariji od Narin, Mehmet je bio sušta suprotnost Šadije. Bio je neustrašiv i nezahvalan. Redžep ga je zaposlio čim je završio osnovnu školu, čak i pre nego što je stigao da skine školsku uniformu. Nadali su se da će da odraste i smiri se i da će donositi bar malo novca u kuću. Ali, Mehmet nije mogao lako da se smiri.

Bio je grub dečak i nije se plašio da upadne u nevolju. Plašio se samo jedne stvari u životu: Redžepa! Mada, za osobu koja se ne plaši Redžepa, moglo bi se reći da je od kamena. Činilo se da taj čovek traži kavgu. Bio je besan

na ceo svet, najmanja sitnica bi ga uvredila. Bilo je nekih nemilih događaja još kad su se doselili u taj komšiluk, a bilo je i mnogo incidenata dok ljudi nisu shvatili Redžepovu narav i naučili da ga ostave na miru. Riđi Redžep je bio jedina osoba u Murateliju koja se nije mirila sa svojom sudbinom.

Te noći, troje dece leglo je na dušek koji je Umuhan stavila na pod. Šadije je odmah zaspala od iscrpljenosti. Mehmet je sanjao da zajedno sa svojim ocem tuče ujake. A Narin, ona je satima buljila u mračan plafon i mislila na majku koja leži u bolnici, oca kako brekće od besa, groznu ženu kojoj tog dana ništa nije napakostila, na nasledstvo koje nije stiglo i budućnost koju nije znala kako da zamisli.

Hande Altajli
BEZOBRAZNO SMEĐE

Za izdavača
Dijana Dereta

Glavni urednik
Aleksandar Šurbatović

Likovno-grafička oprema
Milan Bogdanović

Lektura i korektura
Dragana Peruničić

Prvo DERETINO izdanje

ISBN 978-86-7346-992-8

Tiraž
1000 primeraka

Beograd 2015.

Izdavač / Štampa / Plasman
DERETA doo
Vladimira Rolovića 94a, 11030 Beograd
tel./faks: 011/ 23 99 077; 23 99 078

www.dereta.rs

Knjižare DERETA
Knez Mihailova 46, tel.: 011/ 26 27 934, 30 33 503
Banovo brdo, Dostojevskog 7, tel.: 011/ 35 56 445, 30 58 707

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.512.161-31

АЛТАЈЛИ, Ханде, 1971-

Bezobrazno smeđe/Hande Altajli; prevod s turskog
Ljubica Milutinović. – 1. Deretino izd. – Beograd:
Dereta, 2015 (Beograd Dereta). – 336 str.; 21 cm. –
(Biblioteka In)

Prevod dela: Kahperengi/Hande Altayli. – Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-7346-992-8

COBISS.SR-ID 214146572